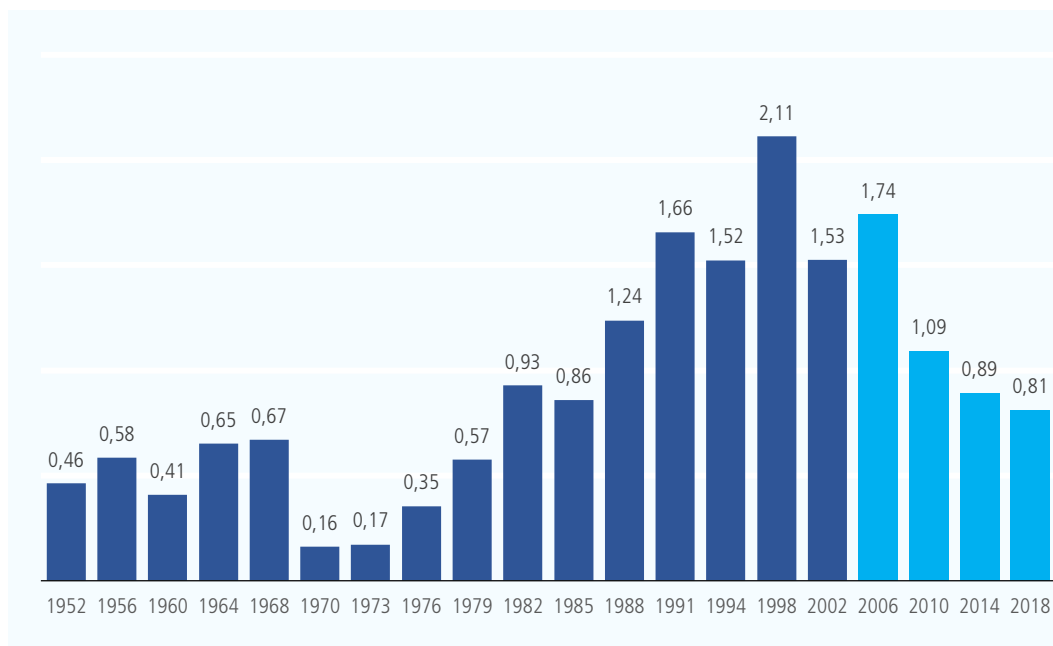

Blankröstning 1952-2019

Svenska väljare har möjlighet att lägga i en blank valsedel i valkuvertet när de röstar. De blanka rösterna räknas in i valdeltagandet men inte i den procentuella fördelningen av röster och därmed inte heller i fördelningen av mandat. Sedan andrakammarvalet 1952 har i genomsnitt en knapp procent av väljarkåren (0,9 procent) valt att lägga en blank röst i valurnan. Under perioden 1991-2006 var andelen blankröster klart högre, med ett rekord på 2,1 procent i samband med 1998 års riksdagsval (se figur 1). I de sex Europaparlamentsvalen 1995-2019 har snittet i andelen blankröster varit 1,7 procent och i samband med våra folkomröstningar ännu högre, hela 2,4 procent (se tabell 1). Sverigerekordet i blankröstning är från ATP-omröstningen 1957 (3,9 procent).

Varför väljer då somliga väljare att rösta blankt? I huvudsak tycks protestförklaringen vara den mest gångbara enligt de studier som gjorts. Blankrösten kan tolkas som ett stöd för det demokratiska systemet som sådant men samtidigt också som en stark protest att det inte finns något parti som är tillräckligt bra för att ta tillvara de egna intressena.

Figur 1 Andel blanka röster i svenska riksdagsval 1952-2018 (procent)

Källa: SCB/Valmyndigheten. Sammanställning av Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet.

Kommentar: Figuren visar en sammanställning av blanka röster i andrakammarval och riksdagsval i Sverige. Före 2006 gjordes dock ingen särredovisning av andelen blanka och ogiltiga, varför andelen blankröster sannolikt är något överskattade. I huvudsak består redovisningskategorin 'blanka/ogiltiga röster' dock av blanka röster. Sedan 2006 är blanka röster särredovisade från ogiltiga röster i Valmyndighetens redovisningar av riksdagsvalen.

Tabell 1 Andel blanka röster i svenska riksdagsval, Europaparlamentsval och folkomröstningar 1952-2019 (procent).

Valår	Riksdagsval	Europaparlamentsval	Folkomröstningar
1952	0,46		
1955			1,60
1956	0,58		
1957			3,90
1960	0,41		
1964	0,65		
1968	0,67		
1970	0,16		
1973	0,17		
1976	0,35		
1979	0,57		
1980			3,30
1982	0,93		
1985	0,86		
1988	1,24		
1991	1,66		
1994	1,52		0,90
1995		1,60	
1998	2,11		
1999		2,30	
2002	1,53		
2003			2,10
2004		2,64	
2006	1,74		
2009		1,69	
2010	1,09		
2014	0,89	1,04	
2018	0,81		
2019		0,73	

Källa: SCB/Valmyndigheten. Sammanställning av Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet.

Kommentar: I svenska riksdagsval började blanka röster särredovisas först 2006. Dessförinnan rymde samlingskategorin 'blanka och ogiltiga' huvudsakligen blanka röster. I folkomröstningar och Europaparlamentsval har dock blanka röster särredovisats under hela perioden. Resultaten har sammanställts från en lång rad källor, däribland SCB, Valmyndigheten, Wikipedia och Klara Fribergs kandidatuppsats i statsvetenskap "Mer än bara en blankröst. En kvantitativ studie om blankröstning i svenska riksdagsval mellan 1988 och 2018". En detaljerad sammanställning av underlag och beräkningar kan erhållas från Valforskningsprogrammet.